

Dilettantkomedie i Gundsølille 1912

Egnshistorisk Nyt nr. 4 –2003 – udgivet af Egnshistorisk Forening i Gundsø

I tidsskriftet "Jul i Roskilde" 1946 findes en artikel skrevet af Folmer Schiøtt.

Han voksede op på Gelhøjgård i St. Valby. Forældrene, der kom fra Slagelse, købte gården i 1902, da var Folmer otte år gammel. Som syttenårig fik han sin første rolle i en dilettantforestilling i Gundsølille Forsamlingshus, det var i 1912:

"Mit første indblik i teatrets brogede verden fik jeg i Gundsølille Forsamlingshus, hvor de flinke og dygtige dilettanter ikke gik af vejen for stykker som "Gøngenhøvdingen", "Den lille heks" og flere andre stykker. Da jeg som en stor skoledreng sad nede i salen og så gårdejer Lars Peter Larsen, Østrup, som Gøngenhøvdingen, bankede mit hjerte af spænding, og min kærlighed til Gøngenhøvdingen har sit udspring fra den tid. At jeg selv skulle komme op på de skrå brædder i Gundsølille sammen med de dilettanter, om hvem rygtet sagde, at de var så dygtige, at mange skuespillere og skuespillerinder slet ikke kunne hamle op med dem, anede jeg endnu ikke noget om.

Men en skønne dag fik jeg bud fra sognefoged Niels Olsen, Ll. Valby, at man havde tænkt på mig nu, da man skulle til at spille dilettantkomedie. Det var femakts-skuespillet "Den skotske kvinde på Tjele", der skulle spilles, og man havde tiltænkt mig rollen som Folmer Rud, kaldet Folmer Sanger, stykkets elskerrolle.

Det var i januar 1912, jeg var 17 år gammel, og kærlighedens krinkelkroge var endnu for mig et ukendt begreb, så det var jo med nogen ængstelse, jeg sagde ja til at spille den krævende rolle. Men det viste sig, at netop det, at jeg var usleben, var en fordel, fordi jeg var som voks i instruktørens, sognefoged Niels Olsens hænder. At min medspillende, Ellen Olsen, var mig til stor støtte, må jeg ærligt tilstå.

Men efter at jeg havde fået mit

rollehæfte udleveret, kom en herlig tid, der for mig altid vil stå i en herlig glans. Og så begyndte da prøverne. Efterhånden fik vi skik på figurerne, levede os ind i dem, så godt, vi kunne. Hvor de andre gik og øvede sig, ved jeg ikke. Ellen, Karen og Gerda Olsen passede til daglig centralen i Gundsølille samtidig med husgerningen; jeg selv passede min gerning på fars gård, Gelhøjgård i St. Valby, men jeg husker endnu, hvorledes jeg gik ude i kostalden og hviskede glødende elskovsord, mens kørerne tyggede drøv, eller når jeg om aftenen satte mig ud i køkkenet og lod den gule væg være min tilbedte. – Ja, endnu 30 år efter kan jeg næsten hele min rolle og min friertale til Margareth Løvenbalk. *"Alle mine tanker og alle mit hjertes slag min længsel, mine drømme ved nat og ved dag stunder kun imod Eder, hvem jeg så mindelig beder".*

Efter nogen tids prøver, hvor sognefoged Niels Olsen havde lært os både at tale højt og at bevæge os nogenlunde utvungent på scenen, kom dragterne fra Kørbits forretning i København.

Ja, hvor var vi flotte. Havde mit 17-årige hjerte ikke banket for Margareth før, så gjorde det nu, og havde hun ikke været forlovet, er det såmænd ikke godt at vide, hvad resultatet af det sammenspil kunne have blevet. Selv var jeg i ridder Ruds flotte dragt med paryk, overskæg og baret så mandig og kæk, at jeg absolut var dagens helt. Og den skotske kvinde med sit vemodige smil i sin fordringsløse

Dilettantkomedie i Gundsøllille 1912

Egnshistorisk Nyt nr. 4 –2003 – udgivet af Egnshistorisk Forening i Gundsø

husdragt, tyranniseret af sin strenge
husbond, vil alle dage stå for mit indre
øje. Også hendes vemodssang til de
skotske bjerge hører til de sange, jeg
aldrig glemmer.

*"Åk, mine hvide bjerge og mine søer blå
og mine grønne graner,
som på bratte skrænter stå.*

*Min moders land, min vugges strand –
Skotland!"*

Den skotske kvinde, hvis navn aldrig
glemmes, så længe Herregården Tjele
endnu har en rest tilbage af de gamle
mure, blev mit første indblik i
Middelalderens vidunderlige verden.
Endelig kom så dagen, da stykket gik over
scenen. Gundsøllille Forsamlingshus
var pakket med tilskuere, der med

interesse og spænding fulgte stykkets
gang. Selvfølgelig var vi nervøse, men
efterhånden som handlingen skred frem,
og vi mærkede, at tilskuerne syntes om
vore præstationer, forsvandt nervøsiteten
for glæden over, at alt gik som det skulle.
Og da tæppet var gået ned for sidste akt,
var det en flok glade dilettanter, der
afførte sig ridder- og fruedragter og
afsminkede gik ned og blandede sig med
tilskuerne."

*Folmer Schjøtt, født i Ringsted 1894,
blev ansat ved Randers politi i 1919.
Han var også forfatter, udgav "Vægter
og Bysvende" og "Færdelsesregler" i
1920'erne. Var redaktør af "Jul i
Randers" og skrev talrige artikler i*

"Den skotske kvinde" i Gundsøllille 1912. På scenen fra venstre: Folmer Rud (Folmer Schjøtt), Thøger Løvenbalk (?), Margarete Løvenbalk (Ellen Olsen), Hans Thorsen (Chr. Petersen), Kristoffer Kruse (?), Den skotske Kvinde (Karen Olsen), Christian III (Sognefoged Niels Olsen), Thomas Kruse (Carl Rasmussen), Ida Kruse (Gerda Olsen), Gale Geri Ericksen (Hans Peter Olsen), Mogens Gjøe (Ole Clausen), Maren (?), Sidsel Podebask (Olga Siverisen), Mogens Løvenbalk (Martin Rasmussen), Broder Vigand (Ole Pedersen). Foran scenen: Gårdejer Hans Henriksen og Gårdejer Niels Olsen, Gundsøllille. Foto fra Fjordmuseets arkiv.